

Svítání nad Zásadou a Loužnicí

foto Jana Matěásková

Milý čtenáři!

Podzim je tady, řekl jsem si, když se v televizi v reklamě objevili nešťastníci, které podle scénáře škrábalo v krku.

Nechci, nesnáším, nenávidím, bléé!

No... a přešlo pár dní a už jsem taky v posteli, škrábe mě v krku, bolí mě hlava, kašlu, smrkám a jsem obklopen čaji, kapesníky a pilulkami a z knihovny jsem vytáhnul knížku, kterou v nemocné dny rád listuji. Je to Failletova *Zelňačka*.

I když vzhledem k situaci by to měla být spíš *Nudlová*... 😊

♦ Turnovské volební výsledky – 9 mandátů Nezávislý blok, 6 ANO, 5 PRO Turnovské Občany, 4 mandáty ODS s podporou KDU-ČSL, 2 piráti a 1 Společně pro Turnov.

♦ IDSK informuje o rozsáhlejších výlukách na trati 070 Praha - Turnov

V období **3. – 12. října** výluka v úseku Všetaty – Mladá Boleslav hl.n.

V období **3. – 19. října** výluka v úseku Neratovice – Všetaty.

Všechny vlaky budou nahrazeny náhradní autobusovou dopravou.

Tuhle informaci mám z webu Bakova n/J. Je smutné, že se mi ji nijak nedaří ověřit nebo zpřesnit, protože všichni ti dopravci a správci tratí mají informační systémy a webové stránky slušně řečeno na houby.

♦ Poslední vydání Muzejního čtvrtletníku tohoto roku je tu! Je ke stažení na webových stránkách Muzea Českého ráje.

Dozvíte se v něm, kdo byl architekt Vladimír Krýš a jakou v Turnově zanechal stopu (autorka Petra Šternová z NPÚ), kde se nacházely v Turnově a jeho blízkém okolí cihelny (autor Pavel Jakubec z SOkA Semily), Antonín Mojsl a David Marek shrnuli dějiny Turnova ve 20. století, David Marek navíc připomněl co se událo v posledních třech měsících roku 1922, Antonín Mojsl napsal o starých pohlednicích a emeritní ředitelka muzea Vladimíra Jakouběová přidala příspěvek o betlému Michala Bělohávka.

MČRT **MUZEJNÍ ČTVRTLETNÍK**
Muzeum Českého ráje v Turnově zdarma číslo 4 / 2022, ročník XIX.

Turnovské cihelny
O cihelnách a cihlářství na Turnovsku se dozvíte více na s. 4.

Šperky pro Alžbětu II.
Česká stopa v klenotnici britské Koruny. Více na s. 5.

Betlém Michala Bělohávka
Výjimečná betlémská práce opět součástí stálé expozice. Více na s. 7.

Co nás čeká a co bylo?
Přehled akcí a výstav i fotovzpomínky najdete na s. 8.

♦ Den architektury v Turnově

Turnov se může pochlubit množstvím zeleně, a to v blízkosti samotného středu města i v jeho okolí. Proto jsme pro vás v letošním roce připravili na 1. října zajímavou procházku turnovskou zelení pod názvem *Turnovské parky – jejich historie, současnost a budoucnost*. Sraz bude **v sobotu 1. října** ve 14 hodin u venkovní expozice Geoparku Český ráj vedle Kamenářského domu. V rámci procházky projdeme městský park, Rývovy a Metelkovy sady. Posledním zastave-

ním bude areál v Dolánkách, kde bude představena studie na jeho revitalizaci. Kromě příjemné procházky a zajímavého povídání budete mít možnost se setkat i s architekty jednotlivých úprav a realizací Ondřejem Smolíkem a Jaromírem Kosnarem z ateliéru AND z Prahy, kteří jsou autory revitalizací turnovských parků.

Mottem letošního ročníku je „Nebourej, transformuj“ a je z velké části zaměřen na ekologický, ekonomický a etický rozměr architektury a výstavby. Letošní ročník připomene osobnosti, a to slovinského architekta Josipa Plečnika a českou architektku Alenu Šrámkovou. (Václav Hájek, Eliška Gruberová)

♦ GEOEXKURZE ZA MINERÁLY DO OKOLÍ ŽELEZNICE

8. října, 9:30, vlakové nádraží v Železnici

V případě, že nám bude přát ještě počasí, z vlakového nádraží v Železnici se vydáme do Bradlecké Lhoty, kde se pokusíme ve Zlatnickém potoce vyrýžovat české granáty. Náčiní potřebné k rýžování (rýžovací pánve, lopaty a sáčky) zajistí geolog a průvodce Jan Bupal. Až budeme mít dostatek českých granátů, vyrazíme k vlakové zastávce Kyje, kde se v železničním zářezu střídají vápnité prachovce a jílovce, slínovce, vápence a jemně zrnité pískovce permokarbonského stáří. Jedná se o usazeniny mělkého jezera, na jejichž vrstevních plochách se nachází různé fosilie a mechanoglyfy. Zajímavostí jsou polohy s hlízkami červených, zelených a šedých karneolových rohovců. Ze zastávky sklesáme na poslední lokalitu, kterou je lom Doubravice, známý krásnými ukázkami pestrobarevných achátů, jaspisy, kalcity a odrůdami křemene (ametyst, záhněda, křišťál). Až budeme mít plné batohy achátů, vydáme se směr Železnice. Odtud je možný individuální návrat domů, nebo je možnost na zahrádce s chatkou na okraji Železnice posezení a opékání buřtů.

Vzdálenost: cca 11 km poklidným tempem s mnoha zastávkami (převýšení 270 metrů); předpokládaná délka exkurze cca 6-7 hodin.

Vybavení: pevná obuv, vhodné oblečení a vybavení do terénu (dle počasí), kladivo a vybavení ke sběru vzorků, noviny na balení vzorků, svačina a pití.

I v letošním roce se opět můžete těšit na geologické exkurze, které pro vás připravil geolog Jan Bupal. Exkurze nejsou určeny jen zájemcům o geologické vědy, ale i všem milovníkům historie a krásné přírody. Exkurze zvládne každý, průměrně zdatný turista. K účasti je nutné přihlásit se na emailové adrese bupal@muzeum-turnov.cz, telefonním čísle: 778 779 917, nebo osobně na pokladně muzea.

♦ Turnovská knihovna se připojila k 26. ročníku *Týdne knihoven*. Ten proběhne **3. – 9. října 2022**.

Po celý týden platí pro stávající čtenáře promíjení upomínek za zpožděné vrácení knih. Jde o jedinečnou příležitost také pro všechny dlužníky, kteří mohou přijít vyřešit své závazky vůči knihovně!

Noví čtenáři, kteří se přijdou zaregistrovat do naší knihovny, budou mít registrační poplatek zdarma po celý 1 rok.

♦ Za Milanem Brunclíkem

V pátek 23. září 2022 nad ránem odešel pan doktor Milan Brunclík. S bolestí v srdci píšu tento nekrolog o příteli, spolužákovi, spolupracovníkovi, čestném člověku, neúnavném vyznavači demokracie, svobody a morálních hodnot života. Zároveň byl milujícím manželem, tátou a těšil se z malého vnoučka a nadané snachy. Byl velmi hrdý na svého syna Milana, vážil si obětavé lásky dalších dvou synů a manželky. Ve své rodině a nejbližších přátelích hledal sílu a naději překonávat bolesti těla i duše v posledním období. Jeho život byl až na ty poslední měsíce plný čínorodého zájmu, vždy byl ochoten vyslechnout druhé, pomoci, poradit a svým přátelům by se rozdal. Velmi jej zasáhla nemoc a smrt mladšího bratra, který odešel nedávno.

Milana Brunclíka znám od jeho patnácti let, kdy nás spojila společná léta studií na turnovském gymnáziu. Poté zážitky okupace v roce 1968, osudové okamžiky normalizace, ale také prosté lidské sdílení dalších životních etap. Nepoznala jsem ve svém životě čestnějšího a pravdomluvnějšího člověka. Byl přímý, nebál se říkat někdy i nepříjemnou pravdu, kterou někteří nechtěli, nebo nedokázali přijmout. Byl ale také připraven pochopit chyby a omyly a odpustit. Svě silné morální zásady a dobré vlastnosti získal Milan od svých rodičů. Nikdy se nesklonili před žádnou totalitní mocí a stejně tak jejich syn.

Milana jsem znala 55 let a vidím jej stále před sebou s kamerou v ruce, nebo mikrofonem. Už ve věku šesti let chtěl být novinářem. Svou první filmovou kameru dostal od rodičů. Další kameru a mikrofon získal Milan za odměnu v 11 letech, kdy natočil reportáž pro pořad ČT Vlastovka. A byl to opět Milan, který natočil o rok později světový rekord Ludvíka Daňka v hodů diskem na turnovském stadionu. Měl štěstí na osobnosti jako Karel Mikyska a řadu dalších. Od dětství se také zajímal o rozhlas a pomáhal hlavně v osudovém roce 1968 jako zvukař v turnovském rozhlase po drátě. Zapojil se do vysílání v Liberci a zde se poprvé setkal s Václavem Havlem. Po střetu s normalizátory skončila na řadu let tato jeho činnost, ale v undergroundu pracoval i nadále.

V Milanově bohatém archivu je řada dokumentů z našeho společného studentského života, řada dokumentů natočených tajně a jsou důkazem, jak se žilo v tomto období.

Milan Brunclík stál v čele listopadové revoluce roku 1989 u nás v Turnově. Stal se mluvčím OF a opět začal vysílat v rozhlase. Nejdříve v Turnově a po své rehabilitaci byl povolán

zpět do Československého rozhlasu. Získal také místo v Československé televizi a založil v Liberci studio Ještěd. Dále založil v Turnově RTT a pomohl řadě měst k vybudování místních regionálních studií. A to nejen v Čechách, ale i na Moravě. V roce 1996 získal cenu turnovské kultury tzv. Turnovskou pecku, právě za Regionální televizi Turnov, později Bonus TV.

Milan byl po zásluze v roce 2013 zahrnut do prestižního almanachu *99 významných tvůrců rozhlasové historie*. O rok později, 17. listopadu 2014, byl oceněn za osobní odvalu v listopadové revoluci. Dále na můj zastupitelský návrh obdržel v roce 2017 z rukou starosty města *Cenu obce* za dlouhodobou dokumentaci dění na Turnovsku.

Při psaní tohoto nekrologu mně stále více zní v duši tyto myšlenky. Naše doba, přes veškerá výše popsaná ocenění, nedokázala dostatečně lidsky ocenit toto dlouholeté vysoce profesní úsilí pana Milana Brunclíka. Bohužel nebylo završeno dostatečným zájmem o jeho televizní dokumentární archív. A já osobně velmi dobře vím, jak moc jej to trápilo. V poslední době s přibývajícími zdravotními problémy ztrácel sílu a nastoupila rezignace. Teprve čas ukáže, o jak cenné dokumenty jsme jako město Turnov přišli. Pamětníci a hrdinové 20. století pomalu mizí a odcházejí. Ale zůstává tu jejich morální odkaz pro současnou i budoucí generaci. Takový odkaz nám zde zanechává také pan doktor Milan Brunclík. Rodině, přátelům a hlavně svému městu Turnovu, které měl rád. Vždy, když jsme se loučili, tak mi pokaždé řekl: „Ahoj Evo, jsme ve spojení, tak nezapomeň...“

Milane, já nezapomenu. A jsme ve spojení...

/ Eva Kordová

♦ **Kulturní tipy**

pátek 30. září, od 19 hodin, městské divadlo

Caroline tančí swing s The Swings

Sopranistka Karolína Cingrošová po boku pánského vokálního kvarteta *The Swings!*

Swingový koncert s neskonale romantickým příběhem. Podaří se mladé Američance Caroline, která se potká se skupinou českých hudebníků, najít v Čechách svého otce? Přijďte si vychutnat příběh s happyendem a vtipným vyústěním, který je plný známých a krásných melodií Gershwina nebo Ježka.

sobota 1. října, 20:00, KC Střelnice

10 let Snap Call

Přijďte oslavit 10 let kapely Snap Call, spojenou s křtem prvního dlouhohrajícího alba. Jako host vystoupí kapela Bodlák.

úterý 4. října od 19 hodin, městské divadlo

Kornout písní Martina Hyblera

Sborový koncert a slavnostní křest nové publikace pro přípravné a koncertní sbory od turnovského skladatele Martina Hyblera.

Pozvání přijal sbor Jizerka ze Semil, který pod vedením sbormistryně Nadia Ladkany, přednese čtrnáct písní z nového alba s názvem Kornout písní.

Slavnostní večer proběhne za přítomnosti turnovských textařů Petra Hakena a Romany Zemenové, která je autorkou většiny písňových textů. Na klavír doprovodí Jiří Horčíčka. Publikaci bude možné si zakoupit na místě.

pátek 7. října, 19 hodin, kavárna KUS

Roubovaný vokurky

Turnovská parta hrající folk, country, rock i underground

sobota 8. října

KULTURNOV 2022

o s l a v a
t u r n o v s k é
k u l t u r y

8. října 2022 • KC Střelnice Turnov

- pět scén • hudba všech žánrů • divadla pro děti i dospělé •
- výtvarná dílna • módní přehlídka • výstava • prezentace knih o Turnovu •
- občerstvení zajištěno • vstupné dobrovolné •

14.00 • Turnovanka + ALL STARS mažoretky

TJ Sokol Turnov / koncert (velký sál)

• **start Běhturnov** (před KC Střelnice)

14.45 • Turnov 750 – prezentace knih vydaných k výročí města + zahájení výstavy (velký sál)

• **DS Čmukaři – S čerty tanči!** / loutkové divadlo (zrcadlový sál)

15.00 • Fokus Turnov / divadelní představení (vestibul)

15.30 • výtvarná dílna (zrcadlový sál)

• **Nat & Mat / koncert** (vestibul)

16.00 • vyhlášení Běhturnov (vestibul)

• **Neutopia / koncert** (velký sál)

16.45 • AD/Hadi – Ten, co se nepovedl / divadlo (zrcadlový sál)

17.00 • módní přehlídka značky KUDLA (velký sál)

17.30 • Mario Kubaš – O kulturní novinářině / talkshow (kino Sféra)

18.15 • Unavené šelmy / koncert (velký sál)

19.00 • Šumáci – Uvnitř mikrovlnky / divadlo (za plátnem kina)

19.30 • Kontua / koncert (vestibul)

20.15 • Bellamy Moon / koncert (velký sál)

21.15 • Společnost bloumající veřejnosti – Záblesk / divadlo (zrcadlový sál)

22.00 • Funk Corporation / koncert (velký sál)

00.00 • Kuba Třešňák / koncert (kavárna KUS)

Město Rovensko pod Troskami
srdečně zve na

večerní koncert
**HRADECKÉHO
KOMORNÍHO TUCTETA**

V programu zazní duchovní hudba, lidové písně, černošské spirituály
i populární písně.

V neděli 2. října 2022

**v kostele sv. Václava v Rovensku pod Troskami
od 18.00 hodin.**

vstupné dobrovolné

VALDŠTEJN – Sezóna na Valdštejně, v synagoze i v íčku se vydařila

Přes 30 tisíc návštěvníků si nenechalo ujít letošní připravenou výstavu „Z pohádky do pohádky aneb Jasněnka a Petr Máchal na Valdštejně“. Barrandovské

kostýmy ze dvou kultovních pohádek *S čerty nejsou žerty* a *O princezně Jasněnce a létajícím ševci* byly nainstalovány v několika prostorách tohoto romantického hradního areálu. Kostýmy, které představovaly i jednotlivé scény z pohádkového děje, byly doplněny popisky a výjevy přímo z filmu. Kostýmy vhodně doplňovala i panelová výstava, ze které se návštěvníci dozvěděli zajímavosti z natáčení, lokace pohádek a připomněli si i nezapomenutelné hlášky jako:

„Spadlo ti to, Máchale, asi vítr.“ Součástí výstavy byly i rozhovory s herci

a panem režisérem Troškou. Kromě výstavy zde proběhlo velké množství zajímavých akcí včetně vyhledávaných nočních prohlídek na téma 750. výročí založení města Turnova Markvartici.

Do turnovské synagogy zavítalo během prázdninových měsíců téměř 1 200 návštěvníků, byly uspořádány dvě výstavy a tři koncerty.

Služby infocentra v nových prostorách na náměstí Českého ráje vyhledalo během července a srpna na 11 tisíc návštěvníků.

(Eliška Gruberová, Turnovské památky a cestovní ruch)

♦ **KOZÁKOV – Drakiáda na Kozákově**

1. října od 13 hodin, Riegrova chata Kozákov, Kozákov

Všichni účastníci obdrží diplom a sladkou odměnu. Zvláště se vyhodnocují vlastnoručně zhotovení drácci.

lomnice n/p

♦ **Výsledky voleb v Lomnici – 9 mandátů získali Nezávislí kandidáti Lomnicka, 4 křesla Změna pro Lomnici, po 2 mandátech ODS s KDU-ČSL a Lomnicko srdcem.**

♦ **Lomnice hodlá v budoucnu revitalizovat autobusového nádraží, proto podpíslu smlouvu se společností *architekti chmelík & partneři* z Hradce Králové, která má proraďnici vypracovat architektonickou studii stavebního záměru.**

♦ **Kulturní a informační středisko zve na cestovatelskou diashow Pavly Bičíkové Tajemná Barma, která se koná **v pondělí 3. října** od 18 hodin v lomnickém kině. KIS také zve na koncert skupiny Kamelot s Romanem Horkým, který se koná v odloženém termínu **ve středu 5. října** od 19 hodin v lomnickém Tylově divadle.**

♦ **Lomnická pivovarská zahrádka vás zve na řemeslné trhy, které se konají v sobotu 1. října od 8 hodin. Dopaďedne bude hrát kytarové Duo Fotoraptor. V 16 hodin zahraje VeeLee Duo ve složení Annie Pity a Petra Ouhelová. Po celý den bude zase otevřená tvůrčí dílna pro děti.**

♦ **úterý 4. 10. od 17 hodin**, městské muzeum **přednášku Evy Ulrychové *Jezuitský řád v Čechách***

V 16. století reagovala katolická církev na vznik nekatolických církví (Luteráni, Kalvinisté, Zwingliáni atd.) snahami o posílení svého vlivu. Kromě Tridentského koncilu, který měl řešit, jak znovu získat dřívější postavení, vznikl z individuálního podnětu Ignáce z Loyoly řád Tovaryšstva Ježíšova - Jezuité. V Čechách se zpočátku proslavili vynikajícím školstvím, které bylo zdarma otevřeno všem bez jakéhokoli rozdílu. Postupně si vychovávali své stoupence a tím prosazovali katolictví ve všech vrstvách společnosti a státní správě. Důvodem zrušení řádu bylo jejich mocenské chování a důsledky nežádoucích zásahů do politického a hospodářského dění evropských zemí.

♦ LIBŠTÁT – GENTLEMEN SINGERS – PÁNSKÁ VOKÁLNÍ SKUPINA

7. října od 17 hodin, evangelický kostel v Libštátu

Vítěz mezinárodních soutěží a pravidelný účastník významných festivalů od USA až po Jižní Koreu absolvoval 1. celovečerní koncert v Libštátu (2003). Bilance okteta: téměř 1000 koncertů po celém světě, 7 kritikou ceněných CD. Každý rok pořádá v Hradci festival Sborové slavnosti, spolupracuje s řadou těles a jednotlivců doma i ve světě, účinkoval v televizi i rozhlasu. Repertoár souboru: od staré hudby po současnou včetně populární.

♦ Volební výsledky v Semilech – Volaba pro Semily a ANO získaly po 7 mandátech, ODS + KDU-ČSL a SPOLU dostaly 3 mandáty, komunisti jeden.

♦ 1. října od 19:00

FABRIKA MUSICA

Skvělý koncert velkého semilského jazzového festivalu *Jazz pod Kozákovem* proběhne v industriálním prostoru FABRIKY 1861. Zvukově vymazlená elektronika doplněná o živé nástroje, jako klávesy, klarinet, zpěv, didgeridu, nebo bluesovou harmoniku – to je jednočlenný – sebesmyčkovací - orchestr Tomáše Reindla Omnion. Hlavní hvězdou bude populární zpěvák a autor Dan Bárta, který vystoupí s úžasně sehraným Robert Balzar Triem. Večer roztančí kapela Tygroo, která vynalézavě kombinuje tradiční žánry jako klezmer a balkánskou hudbu s žánry moderními.

♦ 7. října 19:30, Golf

BUBENICKÁ SHOW MR. POPELINA & YO YO BAND

Klubová scéna odstartuje velkolepou show, a to nejen tou bubenickou. Programu tohoto rytmy i tancem nabitého večera se ujme Robert Tomáš alias Mr. Popelino. Hvězdným hostem bude stálice naší hudební scény, kapela Yo Yo Band. Dalšími vystupujícími bude legendární bubeník František Hönig, Joe Satriani Tribute, Lédl Jazz Q.

♦ Přijďte si po poledni prohlédnout knihovnu včetně zázemí, přístupné budou i obě terasy. Zábavnou formou se můžete dozvědět o tom, co běžně není vidět - co vlastně knihovnice dělají v době, kdy je pro veřejnost zavřeno, jakým procesem musí projít kniha, než se dostane ke čtenáři, nebo jak vám knihovna může být nápomocna při rozvíjení čtenářské gramotnosti vašich dětí a žáků. Drobné občerstvení zajištěno. Den otevřených dveří končí v 16 hodin.

6. října 12:00 - 16:00, Knihovna - budova Jitřenky

7. října mezi 8. a 17. hodinou bude ve vestibulu Jitřenky burza knih.

♦ Mučil primář řeholníky? Odhalí to muzeum v Semilech

Muzeum v Semilech chystá nezvykle koncipovanou výstavu, která poodkrývá události spojené s tajným oddělením místní nemocnice z 50. let minulého století. Jde o jedno z nejzáhadnějších témat v historii Semil. Internováni tam byli tehdy řeholníci a městem se dodnes šíří zvěsti, že tam byli mučeni. Zda tomu tak skutečně bylo, by měli návštěvníci výstavy zjistit sami. Několik místností v prvním patře muzea se proto od tohoto pátku pomyslně promění v labyrint, kde budou příchozí otevírat dveře i šuplíky a hledat informace. Na konci pak vhozením kuličky na lékárnické váhy budou rozhodovat, zda řeholníky primář Alois Pluhař mučil, nebo ne.

I proto nechce kurátor výstavy a historik semilského muzea Tomáš Chvátal dopředu říkat, jak to tehdy ve skutečnosti bylo. „Dost lidí je přesvědčeno, že tady kněží byli mučeni, vražděni, případně i třeba pálení v krematoriu,“ řekl Chvátal. Souvisí to podle něj i s činností místní ilegální protikomunistické skupiny ILPKORG1, která především tiskla protirežimní letáky. Naplánovala ale i atentát na tehdejšího ředitele nemocnice Pluhaře, o němž se domnívala, že řeholníky mučí. Tento pokus však skončil podle historika neúspěchem, bomba namontovaná na Pluhařovo auto spadla a nevybuchla.

O Pluhařovi se ale v Semilech mluví i v dobrém, podle historika měl také pověst lidumila, boдрého člověka, výborného hráče na piana. „Byla to jedna z největších semilských prvorepublikových osobností. Byl to člověk, který udělal ze semilské nemocnice moderní nemocnici s proslavenou chirurgií,“ uvedl Chvátal. Na výstavě budou moci lidé za jedněmi dveřmi „nahlédnout“ i do Pluhařova života a sami si udělat názor na tuto rozporuplnou osobnost města.

Výstava připomíná i osudy členů skupiny ILPKORG1, odsouzených jich bylo 24 a někteří dostali i více než dvacetileté tresty vězení. Z dnešního pohledu je podle historika nepochopitelné, že trestáni byli hlavně za to, že šířili protirežimní letáky. Nejznámějším členem skupiny byl výtvarník a malíř Jan Kristofori, který se dostal do Semil v roce 1948 jako sedmnáctiletý, když tam začal pracovat v propagačním oddělení textilky Kolora. Zatčen byl v roce 1952 a odsouzen na deset let, ve vězení nakonec strávil sedm let. Na výstavě jsou tomuto umělci, který zemřel před 18 lety ve věku 72 let, věnované tři místnosti. Má tam obrazy a grafiky, které muzeu zapůjčila jeho rodina.

Výstava se věnuje i řeholníkům, kteří byli v semilské nemocnici v letech 1950 až 1953 internováni. Během několikaletého bádání se podařilo zjistit jména zhruba 120 z nich. Každý tam má svůj medailónek a od některých tam jsou i zaznamenané vzpomínky na pobyt v nemocnici. Do Semil se dostali v rámci represivní takzvané akce „K“, při níž se komunisté v polovině dubna 1950 zaměřili po celé zemi na likvidaci katolických řeholních řádů. „Přijeli k většině českých mužských klášterů a v noci je vystěhovali. Řeholníky svezli do pěti internačních klášterů a pak vznikla i tady ta semilská internační nemocnice, respektive oddělení,“ uvedl Chvátal. Oddělení bylo hlídáno policisty a dovnitř kromě personálu neměl nikdo jiný přístup.

Výstava *Internace v Semilech 1950 – 1953* se koná ve spolupráci s Archivem bezpečnostních složek, Státním okresním archivem Semily a Ústavem pro

studium totalitních režimů a je založená na osmiletém archivním výzkumu.

V muzeu potrvá do 2. dubna 2023.

/ Simona Knotková, Náš REGION – ČTK

Můj prastrýc Josef Podobský, katolický kněz, děkan v Kadlíně u Mšena. Narodil se roku 1890 v Rovensku nad hospodou u Náhlovských na Tábůrku. 24. července 1950 byl bez vysvětlení odvezen z Kadlína do kláštera v Želivi. Důvod nebyl příbuzným ani jemu samotnému sdělen. Podle hlášení nemocnice na SÚC byl do Semil převezen z Želivi v lednu 1951. V Semilech byl hospitalizován kvůli rozšíření srdce, zvětšení aorty, veden zde pod č. 114. Podle vlastního dopisu Jaroslavu Kousalovi (dnes sbírky MPG Semily) byl 20. srpna 1951

odvezen ze Semil do Želivi a odsud 12. října 1951 propuštěn do civilu do Rovenska čp. 311, brzy poté poslán do důchodu. Zemřel 6. července 1965 v Rovensku na Příhoně v důsledku rakoviny a snad i zápalu plic.

Milý Václave,
 mám příležitost poslati tajný dopis.
 Předtím však, ten příložený dopis opiši dvojmo (přílohem) na stroj; jeden mižbe tajně doručí na školní profesorní Juroškově (na probostství), druhý uschovej doma. Original pošli tajně po Jarnice Porandějstze se Zamsch bezenskdému děkanovi -
 až mi budeš psát v též tam v též. (Dobře se bude - uschovej v též - (datum doručení dopisu v banovi bezenskdému))
 dříve internovním přestal jsem mít s dějem o mor - ruse a bance. Zimní nez provedim všech. - Omlátek dělej jak sám rozumíš.
 Zdar Prah.
 69 05641
 70 48641
 1951
 1951

Beziehungsperson 6. Zuhilfsstelle	Name und Gutschrift		provisionsschuldige		provisionssfreie		Guthabes		Name des Empfängers AA	Kto. F. Folde
	K	H	K	H	K	H	K	H		
Übertrag vom 2/11 1951								1470244		
Dr. Josef Doležal, děkan, Olomouc					3			1470099		
Klejšť Václ. Jarost. Křivonice u Sedle.					2			Olomoucké dioc. 26		
Z bradeček dioc. - 22								Olomoucké 3		
Příma a Hrapec 5:										
Dr. Doležal, Jos., profesor. bohosloví								Přelát Lichman, Jos., předst. od		
Dr. Hájek, Jos., "								sv. Mořice - 75 let, se psychiatr.		
Dr. Gregor, Hubert, "								katru byl 6 let věšen v ríšské		
Zeman, Stanisl., katecheta, vikar.								víměch, operován na žaludku.		
Kral, Hubert, děkan u Olomoucké Hra.								Kemoucký 26/11 odvezen o Pražentem		
(Ten krátě psal, a chce se marnonost								do Semil. Je tu nějaké ma psakaji		
a Želivě došel). To je prof. gen. mraz								se miron. Zde byl popraven, měl		
no, když bude "nějaký" křesťan)								sauskou stěhu. Těm se se bude		
Doležal a Hájek mihat. kat. byli								propuštěn do domluhy le čem.		
víměním komitci a v samoty a vy								Komunisti v Olomouci prou		
stýchání. Hájek je v poutě, ač								proti jeho mizivati		
ma kazal. Hájek je v poutě, ač								Doležal, Jos., děkan, vikar.		
4/11 byli oba odvezeni - na Pankrác 2								Horal, Frant. Křivonice, předst. od		

Moták psaný děkanem Josefem Václavu Jenikovskému

Václav Jeníkovský, Emilie Jeníkovská,
Kadlín č.13, p.Chorušice

Státní úřad pro věci církevní

Kadlín, 15.ledna 1951

v P r a z e .

XII. Máchová 7

Žádost o povolení k návštěvě.

Podepsaný žádá tímto pro sebe a pro svou manželku o písemné povolení k návštěvě p.děkana Josefa Podobského, Kadlín č.13, který byl začátkem ledna 1951 vzhledem k svému onemocnění / chrlení krve/ převezen z kláštera v Želivě do nemocnice v Semilech.

Uvádí dále, že Emilie Jeníkovská, manželka podepsaného, je neteří p.děkana Josefa Podobského a byla u něho zaměstnána jako hospodyně. Podepsaný je tedy též v příbuzenském poměru. Všichni žili společně na faře v Kadlíně. Sám je zásobovacím referentem v obci.

Josef se svým bratrem Jaroslavem Podobským (1895 – 1962) a jeho dětmi Jarůškou (1926 – 1997), později provdanou Brůchovou, a Vladimírem (1930 – 1972).

Fara a kostel v Kadlíně, stav 1996

semilsko

♦ VYSOKÉ n/J –

PÁTEK 30. září | 20:00 | ŽAS Homole

DOKUD SE TANČÍ | Stanislava Kočvarová

Představení o tom, že to nejlepší, co se může člověku ve stáří přihodit, je zůstat mladý. Ovšem ne vždy se to povede...

SOBOTA 1. října | 17:00 a 20:00 | Doveda Sloupnice

LEGENDA O ZBLLOUDILÝCH DUŠÍCH | Gary Edwards a Doveda

Komedialní muzikál s živou kapelou vezme diváky na plavbu do oblasti Bermudského trojúhelníku. Piráti hledají poklad, uklízečka kajutu, kterou má uklidit, manželé sami sebe. Najdou?

NEDĚLE 2. října | 17:00 | Beseda s osobností

MARTINA HUDEČKOVÁ

HOST PŘEHLEDKY

Beseda s českou herečkou a jednou z nejžádanější dabérkou (Renée Zellweger ve filmu Deník Bridget Jonesové).

NEDĚLE 2. října | 20:00 | DS J. K. Tyl, Brodek u Přerova

UPOKOJENKYŇĚ | Kazimír Lupinec

Brilantní komedie, jež nás nenásilným humorem a s patřičnou lehkostí seznamuje s palčivým problémem současnosti. Hra o bezzubé senilitě, o zírání do stropu a čekání na návštěvu nejbližších.

PONDĚLÍ 3. října | 9:30 a 20:00 | MALIS při DS Scéna Libochovice

ZA PRKENNOU OHRADOU | Ladislav Valeš dle knihy Pavla Čecha

Inscenace je inspirována komiksem Tajemství ostrova za prkennou ohradou. Příběh o přátelství, pocitu viny a smíření nás vrací do doby, kdy klukovské přátelství bylo stvrzováno krví.

PONDĚLÍ 3. října | 17:00 | Štace Kaznějov

OBCHÁZENÍ (Suita C Moll) | Olga Pašková

HOST PŘEHLEDKY

Divadlo jednoho herce. Hra o zamyšlení nad životem. Pianistka, během hraní suitu Peer Gynt, utíká myšlenkami ke svému životu, kým vlastně je.

ÚTERÝ 4. října | 9:30 | DS Vojan Libice nad Cidlinou

MĚLA BABKA ČTYŘI JABKA | Vlastimil Peška

HOST PŘEHLEDKY

V každém jablíčku se ukrývá jedna pohádka. Nevěříte? Tak počítejte s námi: „O Koblížkovi“, „O dědečkovi a kožíšku“, „O zlé koze“ a „O veliké řepě“. Určeno pro nejmenší děti.

♦ **VYSOKÉ n/J** – Stavba nového lůžkového pavilonu Ústavu chirurgie ruky a plastické chirurgie se v současné době nachází v prodloužení zhruba 6 měsíců. Termín dokončení stavby byl původně stanoven na 18. srpna 2022. Firma BREX od začátku stavby požaduje navýšení ceny v důsledku růstu cen stavebních materiálů. Zpočátku jsme se k těmto požadavkům stavěli skepticky, ale chápeme, že současná situace na trhu s energiemi a stavebními materiály a vysoká inflace neumožňují firmě BREX úspěšně dostavět nový pavilon za původní cenu. Firma BREX měla požadavek na navýšení ceny díla o 14,6 % a prodloužení lhůty k dokončení díla do 31. 5. 2023. Jelikož tento požadavek zhotovitele považujeme za naprosto nerealizovatelný, navrhli jsme navýšení ceny díla o 6% a prodloužení lhůty k dokončení díla do 28. 2. 2023. – Cituji z vysockého webu. Firma BREX přistoupila nakonec na návrh radnice. Cena stavby bezmála 70 milionů bez daně a tedy 84,66 milionu s daní se tedy navýšila o zhruba 5 milionů s daní.

ÚTERÝ 4. října | 17:00

KONCERT SBORU JANÁČEK Z JABLONCE NAD NISOU

Smišený sbor až šedesáti členů působí od roku 1949, za sebou má přes 400 koncertů v Čechách, Evropě i USA.

ÚTERÝ 4. října | 20:00 | Divadlo Stodola, Sívce

JEDNO JARO V PAŘÍŽI

ANEB KRVAVÁ HENRIETA | Oldřich Daněk

Muzikál pro činoherce. Příběh lásky a vraždy z dob, kdy Evropa tančila valčík, napsaný na základě skutečných událostí jara roku 1914.

STŘEDA 5. října | 20:00 | DS J. K. Tyla Mýto

ACH, TA NĚHA NAŠICH DAM!

Jean-Claude Danaud

Černá komedie o neobvyklém přístupu tří žen k mužskému pokolení.

STŘEDA 5. října | 22:00

Bažantova loutkářská družina DS J. J. Kolára při TJ Sokol, Poniklá

ANDRÉ

Tomáš Hájek

HOST PŘEHLÍDKY

Vzduchoplavecké dokumentární drama dle skutečné švédské expedice z roku 1897.

ČTVRTEK 6. října | 9:30 a 20:00 | DS bratří Mrštíků Boleradice

POHÁDKA MÁJE

Vilém Mrštík

Idylický příběh z konce 19. století. Příběh o citovém týrání mladé dvojice zarámovaný probouzející se jarní přírodou. Příběh, který chce pohládit všechny romantické duše.

PÁTEK 7. října | 17:00 a 20:00 | ŠAMU Štítina

FANTASTICKÁ ŽENA

Norm Foster

Komedie, jejíž zápletka se točí kolem seznamu vlastností, které by měla mít ideální partnerka. Příběh dvou kamarádů ve středním věku, jejichž životy pořádně zamíchá tajuplná seznamka a doslova fantastická žena, která se jim zčistajasna objeví v bytě...

SOBOTA 8. října | 15:00 | DK Jirásek Česká Lípa

MAUDE, LIONEL A PRST

JACKSONA POLLOCKA | B. Sachs

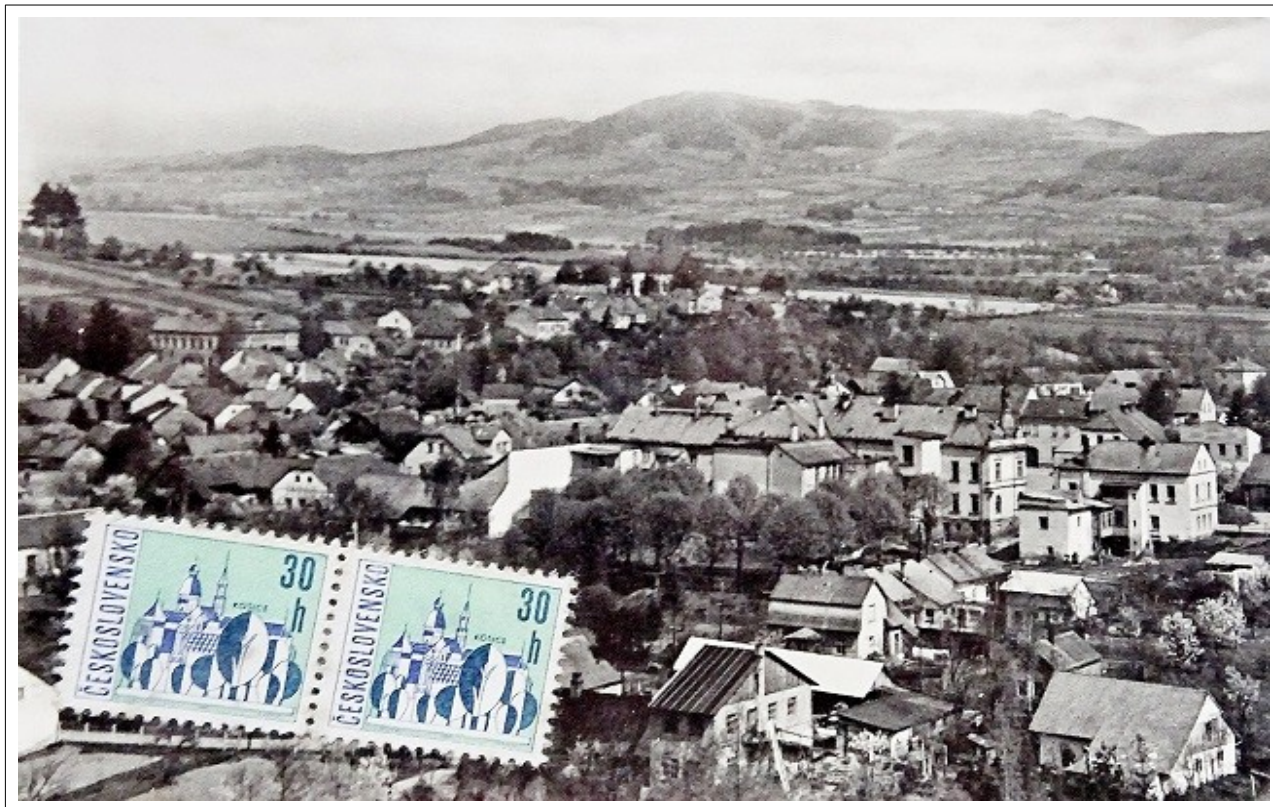
HOST PŘEHLÍDKY

Hořká komedie o alkoholu, umění a životě. Bývalá barmanka objeví ve vetešnictví obraz, který by mohl být od velkána amerického malířství. Po příchodu znalce začíná boj, který není ani tak o pravosti díla, jako spíš o umění a lidském životě vůbec.

jilemnicko

♦ **ROKYTNICE n/J** –

**Rovensko pod Troskami. Foto Fr. Peuker. Nakladatelství Orbis Praha.
Nedatováno.**

Česká ráj – Skální město. Grafo Čuba Holice v Č. Datováno 1929

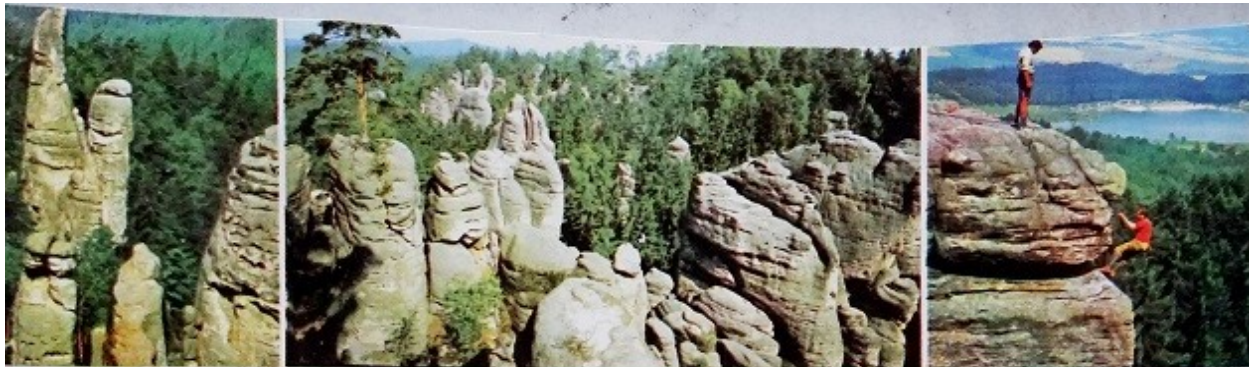

**Repro:
Jablonecký měsíčník**

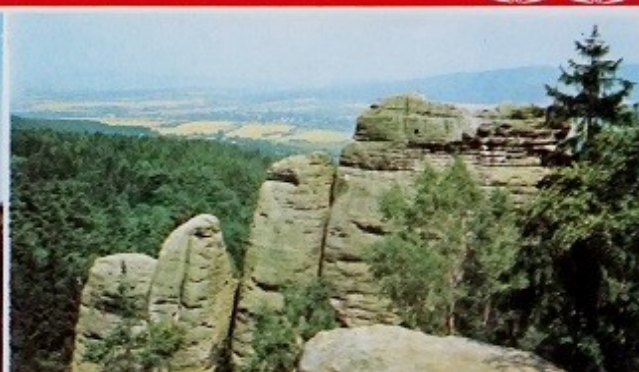
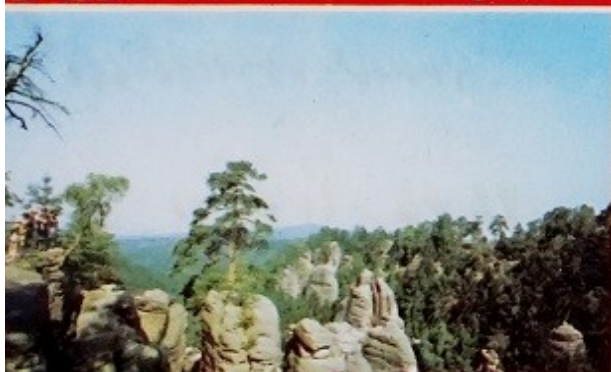
**Prachovská jehla +
Skalní město +
Sestup z Obelisku,
v pozadí Jinolické
rybníky + Vyhlídka Míru
+ Krkavčí skály.
Foto archiv.
Nakladatelství Pravda,
Bratislava. Nedatováno**

Slavíme 135 let rozhledny Slovanka! Dne 14. srpna 1887 proběhlo slavnostního otevření rozhledny Slovanka. V onom památném dni sem přišlo na pět tisíc lidí a na dobrovolném vstupném se vybralo dokonce víc, než kolik stála samotná stavba. Dobová pohlednice archiv Graphis

PRACHOVSKÉ SKÁLY

KONCERTY NA STŘELNICI

Rudy Linka Trio
1.10. (SO) 19.30

Malina Brothers
6.10. (čt) 19.00

Leoš Janáček: Listy důvěrné
Terezie Fialová - klavír | Petr Štěpánek - přednes
11.10. (ÚT) 19.00

Michal Prokop TRIO
3.11. (ČT) | 19.00

4. 10. 2022 • KRKONOŠE, SEZNAMTE SE

Vernisáž a křest knihy, ve které spisovatelka Danka Šárková a umělecký fotograf

Dušan Štraus ztvárňují život v minulosti a pokouší se tak vrátit zpět v čase prostřednictvím fotografií v dobových kostýmech v původním prostředí.
KCEV Krtek od 18 hodin

◆ **Prachovské skály, jedna z perel Českého ráje, jsou přívětivé i k podzimním turistům**

Podzimní čas ve skalních městech je jedním z nejkrásnějších období. Přes léto centra skalních oblastí čím dál tím více zatěžuje velká návštěvnost, koncem prázdnin se ale vše mění a září, říjen i listopad postupně přinášejí do skal klid a ticho.

Jedno z nejmalebnějších českých pískovcových skalních měst, Prachovské skály, leží nedaleko Jičína. Nejkratší přístup od vlaku je ze zastávky Jinolice na trati Jičín–Turnov krásnou cestou kolem Jinolických rybníků. Přímo u dvou vstupů do Prachovských skal jsou také poměrně rozsáhlá parkoviště, ale i úschovna jízdních kol.

Vstup do Prachovských skal je zpoplatněn. Skály jsou protkány značenými stezkami, které nabídnou dva základní okruhy: malý a velký. Malý okruh mohou využít návštěvníci Prachovských skal pro krátkou, fyzicky méně náročnou procházku a letmé seznámení se s dominantami Prachovských skal. Měří asi kilometr a půl, pohodlné projití zabere 45 minut.

Od Turistické chaty vede cesta po žluté turistické značce pod majestátnými věžemi Prachovskou jehlou a Čapkou směrem k rozcestí Zadní točenice. Zde odbočuje vpravo a po schodišti stoupá Myší dírou – nejužším místem v Prachovských skalách – na Vyhlídku Českého ráje. Z vyhlídky pokračuje k rozcestí U buku a odtud po hlavní turistické trase na Vyhlídku míru, ze které je vidět centrální část Prachovských skal. Odtud pokračuje až na rozcestí Nad Císařskou chodbou. Následuje sestup po schodech Císařskou chodbou až na rozcestí Zadní točenice a návrat k Turistické chatě.

Okruh velký už je více časově náročný, měří asi pět kilometrů a jeho projití trvá zhruba dvě hodiny. Prostřednictvím velkého okruhu se nabízí možnost poznat všechny krásy a zajímavosti Prachovských skal. Nachází se zde vícero prudkých stoupání a klesání a je samozřejmě fyzicky náročnější než malý okruh. Turisté se však mohou rozhlédnout prakticky ze všech přístupných vyhlídek, včetně krásné Šikmé věže. Ta vám poskytne výhled mimo Prachovské skály od Veliše přes Jičín až k Zebínu.

V okolí Prachovských skal se nalézají další krásná místa – Ervínův hrad, Přivýšina a Brada nebo pozůstatky skalního hradu Pařez.

(Jan Mikulička)

♦ **JIČÍN** – České dráhy informovaly o výluce na železniční trati Jičín - Ostroměř, a to v období 26. 9. až 7. 10. 2022. Všechny vlaky budou po dobu výluky nahrazeny autobusovými spoji dle výlukového jízdního řádu. Výluka může mít vliv na návazné přípoje a přípoje v systému IDS.

tanvaldsko

♦ **HARRACHOV – Vodopády, lanový park, bobová dráha.**
V Harrachově není nuda ani na podzim

Nevyzpytatelné počasí, které s sebou podzim nese, nemusí hned znamenat konec turistické sezóny, ba naopak. Jak praví známé pořekadlo – není špatné počasí, jen špatné oblečení. Liberecký kraj nabízí mnoho zajímavostí, ať je venku deštivo nebo krásné slunečné odpoledne.

Pokud počasí dovolí, je možné se s dětmi vydat například do Harrachova. Toto město nabízí řadu atrakcí a zážitků nejen pro děti. Bobová dráha Happy World je jedinečná svým horským jezírkiem, kolem kterého každý jezdec projede v poslední zatáčce bobové dráhy. Nechybí lanový Monkey Park, kde se mohou děti vydovádět na 29 překážkách. Vstup do lanového parku je omezen výškou 140 centimetrů, ale ti nižší mohou využít méně náročné a bezplatné lanové hřiště.

Harrachovskou zajímavostí jsou Mumlavské vodopády. Ten největší je skoro 10 metrů vysoký, a skoro 10 metrů široký; nachází se v Harrachovské kotlině na řece Mumlavě asi 2 kilometry od Harrachova v ochranném pásmu

Krkonošského národního parku. Jeho jméno pochází z německého slova *murmeln*, česky mumlat, což vystihuje zvuk tohoto vodopádu.

Zhruba v polovině cesty k nim po modré stezce byla postavena speciálně pro děti naučná Liščí stezka. Součástí stezky je osm stanovišť, na kterých se děti dozví zajímavé informace o liškách, a zároveň u toho musí překonat jednu z hravých liščích překážek.

Kdo chce svým dětem dopřát trochu pohybu, může se lanovkou vypravit na Čertovu horu a zpět dolů sjet na zapůjčených koloběžkách.

(Jan Mikulička)

jablonec n/n

♦ **JABLONEC n/N** – Z vyhořelých Slunečních lázní u přehrady v Jablonci nad Nisou mnoho nezbylo. Sanace prostoru skončila v pondělí, radnici přišla zhruba na milion korun, řekla mluvčí magistrátu Jana Fričová. Vyčištěný pozemek už radnice předala nájemkyni, které smlouva vyprší až na konci října. Už **v pátek** se tam uskuteční Benefiční rockový koncert pro Sluneční lázně, ve kterém se představí kapely *Danger Six*, *Diesel* a *Muhu*.

„Po měsíci od ničivého požáru bychom se se všemi rádi sešli a na chvíli zapomněli na neštěstí, které nás potkalo,“ řekla Lucie Pokorná, která areál léta provozovala. Z areálu podle ní nic nezbylo, jen přípojka vody trčí z holé země. Aby zajistila sociální zázemí, pronajala dvě mobilní toalety. Co bude dál, zatím neví a podobně je na tom i radnice. O osudu vyhořelého městského areálu Slunečních lázní bude rozhodovat až nové vedení města, které příští týden vzejde z voleb.

Bezmála stoleté objekty Slunečních lázní byly ve špatném stavu už před požárem a ve městě se řadu let vedly diskuze o tom, zda historické stavby zrekonstruovat, nebo zbourat a postavit místo nich moderní budovu. Město si nechalo před několika lety zpracovat projekt minimalistické budovy, která měla zchátralý areál Slunečních lázní nahradit. Lehká stavba ze dřeva s průsvitnými stěnami měla nabídnout odpočinek a soukromí ve stínu zahradního atria i širší výhled na přehradu z horní terasy. Projekt Petra Stolína však vyvolal odpor části veřejnosti a i proto se nerealizoval. (Archiweb)

liberec

♦ Město Liberec chce obnovit Technikův pavilon v Masarykově ulici, známý též jako Kasino. Sloužit by nově mohl jako turistické informační centrum a zázemí pro přilehlé veřejné prostranství. S rekonstrukcí by se mohlo začít už v příštím roce.

Objekt postavený roku 1946 podle návrhu Svatopluka Technika je vstupním pavilonem do areálu LVT, sloužil jako restaurace, v přístavku byly umístěny pokladny a zázemí. Vše pouze sezonně, čemuž odpovídá i konstrukční řešení budovy. Objekt je zchátralý, nosné dřevěné konstrukce jsou napadeny dřevomorkou, pro další využití je nezbytná kompletní rekonstrukce včetně většiny vodorovných i svislých konstrukcí.

Vzhledem k architektonické hodnotě je navržena obnova tohoto objektu se zachováním vnějšího vzhledu, včetně očištění od pozdějších nevhodných stavebních úprav. Náklady na rekonstrukci atypické budovy město odhaduje na 30 milionů korun, přičemž zhruba 22 milionů by chtělo získat z evropské dotace. Projekt připravuje Kancelář architektury města Liberec. (Zpravodaj Liberec)

liberecký kraj

♦ Liberecký kraj připravuje projekt rekonstrukce kamenného obloukového mostu přes Jizeru v Poniklé. Uvedl to náměstek hejtmana Jan Sviták. Původně chtěl kraj most *Na Mejtě* kvůli špatnému stavu zbourat a nahradit betonovým. Práce začaly loni v červenci, jen o pár dní později je ale kraj po diskusích s odborníky a protestech veřejnosti zastavil a od srpna se po mostě opět jezdí. Loni v září prohlásilo ministerstvo kultury most kulturní památkou.

Most je součástí krajské silnice druhé třídy 290, kterou spojuje s hlavní komunikací 14. Opravu potřebuje, pravidelné prohlídky odhalily podélné trhliny v kamenné klenbě ve všech polích. Vlivem dlouhodobého zatékání do mostu je také plošně degradovaný kámen klenby. „Už máme stanovisko památkářů jak dál postupovat, podle toho začínáme zpracovávat projekt. Až

bude jasný postup prací, zahájíme výběrové řízení. Myslím si, že to potrvá ještě nejméně dva roky. Teď ten stav ale umožňuje normálně průjezd,“ dodal Sviták.

Kamenný most v Poniklé postavili v letech 1875 až 1895 jako součást císařské silnice spojující Slezskou silnici s Harrachovem. Dochoval se včetně historické konstrukce. Ministerstvo kultury obdrželo žádost o prohlášení mostu v Poniklé památkou od soukromé osoby již před třemi lety. Památkou ho ale prohlásilo až loni na základě souhlasného stanoviska Libereckého kraje jako vlastníka.

Podle ministerstva je most z památkového hlediska cenným objektem, jehož historická a technická hodnota je nesporná. Kamenný klenutý most přes řeku Jizeru v Poniklé je totiž významným dokladem historického vývoje budování dopravních cest a mostního stavitelství habsburské monarchie, technického vývoje a způsobu života regionu, tvůrčích schopností a práce lidí i nedílnou součástí historie obce Poniklá.

V Libereckém kraji nejde podle hejtmana Martina Půty o jediný historický most, který se kraj rozhodl zachránit. K zemi měl jít podle původních plánů například také kamenný most na silnici 268 v Zákupích. „Hledáme, jak ten původní most zachránit, myslím, že to za to omezení, které je tam teď nastaveno, stojí,“ doplnil Půta. I tento most je ve velmi špatném stavu, je proto zúžený a provoz je přes něj jen jedním pruhem.

(Jan Mikulička + Archiweb)

mladoboleslavsko

♦ Primátorem Mladé Boleslavi bude do jara 2024 Raduan Nwelati (ODS), pak si vymění post s prvním náměstkem Jiřím Bouškou z vítězného uskupení ANO+Volba pro Mladou Boleslav. To se ziskem 30 procent obsadí v 33členném zastupitelstvu 11 křesel. Lídři uskupení ANO 2011 a Volba pro Mladou Boleslav, ODS, STAN a Hlasu pro Boleslav v úterý večer podepsali koaliční dohodu pro další čtyři roky. Nwelati vede město od roku 2006. (Náš REGION)

♦ Houslaři Herclíkové budou mít pamětní desku

Spolek přátel umění Mladá Boleslav odhalí pamětní desku houslařským mistrům Herclíkům na domě jejich původní dílny ve Vodkově ulici. Slavnostní odhalení se koná v pondělí 3. října 2022 v 17 hodin. V kavárně, umístěné ve stejné budově, bude vystaven vzácný nástroj z archivu ZUŠ Mladá Boleslav - viola d'amore, kterou začal stavět František Herclík a dokončil ji jeho syn Josef Bohumil v roce 1937.

František Herclík (1866 - 1948) byl benátecký houslista a houslař, který nakonec svou dílnu musel kvůli lepšímu přístupu k zákazníkům přesunout do Mladé Boleslavi. Stejnému řemeslu se později věnoval i jeho syn.

Josef Bohumil Herclík (1903 - 1987) přejal řemeslo svého otce a stal se

význačným boleslavským houslařem. Řada lidí dodnes vzpomíná na jeho krámek ve Vodkově ulici. Zároveň byl i nadaným houslistou, který vystupoval nejen jako sólista, ale také v rámci Mladoboleslavské filharmonie.
(Bohumil Horáček, SM MB)

Bývalá houslařská dílna ve Vodkově ulici

rozhovor

♦ Rozhovor se scenáristou Petrem Pýchou – dokončení

Petr Pýcha působí jako pedagog na Gymnáziu Ivana Olbrachta v Semilech. Kromě toho je úspěšným scenáristou a autorem několika rozhlasových her, divadelních inscenací a filmů. Za film *Všechno bude* získal ocenění Český lev. S Petrem Pýchou se mi povídalo velmi dobře. Dokonce tak dobře, že z našeho setkání vznikl rozhovor tak dlouhý, že jsme se rozhodli rozdělit povídání do dvou čísel.

Minule vyšla první část povídání s učitelem na Gymnáziu Ivana Olbrachta v Semilech a úspěšným scenáristou Petrem Pýchou. Povídalo se nám spolu dobře a rozhovor byl natolik dlouhý, že jsme se rozhodli rozdělit ho do dvou čísel.

Žijete v Lomnici nad Popelkou. Ve vaší tvorbě se často inspirujete právě děním v Lomnici a v okolních vesničkách. Inspiruje vás v něčem školní prostředí? Tahle inspirace je asi nejvíc patrná ve filmu *Všechno bude*. Pracovali jsme na něm s režisérem Olmem Omerzu. Dva kluci na útěku v kradeném autě jedou

napříč republikou. Je jim 12 a 14 let. Aby působili opravdově a uvěřitelně, musel jsem jejich mentalitu, jazyk a chování okoukat a naposlouchat. Proto v závěrečných titulcích děkuji i Gymnáziu Ivana Olbrachta. Víte, za jakých okolností se objevil prvotní nápad? Ve škole, během přestávky, jsem se začel do zprávy o tom, že dvanáctiletý kluk vzal rodičům auto a jel někde od Berouna až k Praze. Nešlo mi to z hlavy, tak jsem to vyprávěl v hodině svým studentům. A stala se neuvěřitelná věc. V poslední lavici se přihlásila studentka a řekla, že ten kluk byl její bratranec. Zajímalo mě, proč to udělal. A ona řekla, že jel za svým dědou, protože ho má moc rád a že právě on ho naučil řídit. V ten moment se mi už rodil v hlavě příběh. Původně to měla být rozhlasová hra. Více než rok jsem na tom pracoval a pak to odnesl do Českého rozhlasu. Dramaturg si to přečetl a líbilo se mu to, ale zdálo se mu to příliš vulgární. V tomhle věku ale kluci přece nemluví spisovně! Chtěl jsem, aby byli uvěřitelní a ve své naivitě a předstírané drsnosti zároveň i vtipní. Měnit jsem nic nechtěl. Ke scénáři se ale dostal Olmo Omerzu a nakonec z toho byl film.

Zastavme se na chvíli ještě u inspirace okolními vesnicemi. Například v rozhlasové hře *Bulhar* je hlavní postava inspirována skutečnou osobností z nedalekého Studence. Popište prosím těm, kteří hru neslyšeli, čím je tato osobnost výjimečná, čím vás zaujala.

Bulhar je hra o politickém, kulturním a uměleckém kýči. Potkává se v ní svět byznysmena, který by rád pronikl do politiky (má peníze, firmy, ale nemá ještě mocenský vliv) a svět pokleslého showbyznysu. Do těchto světů vstupuje postava, která tam vlastně nemá co dělat – outsider, který se proslavil tím, že byl schopný řídit s 8 promile v krvi. Bulhar má svůj reálný předobraz a upozorňuje, že ve skutečnosti není ze Studence. Studenec mi jen výborně rezonoval svým jménem.

Ve hře *Lidojedi* jsou hlavní postavy Bára, Ondřej i Martin bývalí učitelé, kteří mají nyní společně cateringovou společnost a jejich stálý zákazník jim nabídne slušnou sumu, když mu ugrilují člověčinu. Oni zvažují zabití bezdomovce. Jakou roli tam hraje to, že jsou to právě bývalí učitelé?

Pokud si zakládáte na tom, abyste byli uvěřitelní, bude se vám vždy psát lépe o tom, co znáte. Rozhlasovou hru *Lidojedi*, která byla později zinscenovaná i Činoherním studiem v Ústí nad Labem, jsme s Járrou Rudišem vymýšleli v jičínské sauně. Naše prvotní otázka byla, kde jsou naše hranice a kam jsou až schopni dojít nejen naši hrdinové, ale i my sami. Bára, Martin a Ondřej vlastní cateringovou společnost. Dostávají různé nabídky. Říkali jsme si, že by třeba nějaký klient chtěl upéct psa? Ne! Pojd'me ještě dál! Co kdyby měli někomu připravit lidské maso? Jak by to asi udělali? Budeme schopni o tom psát? V černé komedii si můžete dovolit leccos. Uvědomili jsme si, jak nás baví balancovat na hraně uvěřitelného a neuvěřitelného. V *Lidojedech* jsme nakonec zůstali na té straně, kdy se můžete smát, ale zároveň je to už tragické. Pokud by toho bezdomovce zabili, byla by to už tragédie. Nikdy bych nemohl psát *Historky z podsvětí*, kde jsou potoky krve a skutečné zabíjení. Baví mě, když postavy jsou nejednoznačné, překvapují. Týká se to i trapnosti. Trapnost je

směsí něčeho smutného a zároveň legračního, tragického a komického. Proto jsem měl vždycky rád Formana, Papouška, Passera. Smějeme se přeci tomu, co je jinak, než by mělo být. Dokonalost není směšná. Směšné je to, co narušuje naši představu o tom, jak by to mělo být. A dostáváme se k těm učitelům. Proč by tři absolventi pedagogické fakulty nemohli chtít podnikat a zbohatnout na grilovačkách nebo párty? A proč by se nemohli dostat do situace, kdy by museli řešit, co je pro ně ještě přijatelné? Posuneme-li to až k samé hranici absurdity, mohou řešit, jestli za opravdu velkou sumu peněz je pro ně možné upéci lidské maso. A posluchače baví poslouchat jejich alibistické argumenty: Co kdyby získali někoho, kdo nebude nikomu chybět? Nějakého bezdomovce? Kdyby byl už mrtvý? Bylo by to ještě takové tabu? Učitelé jsou nám s Járou blízcí. A i učitelé mají hypotéky, dluhy, touží mít peníze. Očekává někdo, že učitel by ničeho podobného nebyl schopen? Opět si pohráváme se stereotypy...

Která rozhlasová hra Vás v poslední době zaujala?

Před čtrnácti dny vysílala stanice Vltava vynikající rozhlasovku *Diplomacie*. Jde o příběh, který se vrací do závěru druhé světové války. Působí neskutečně, neuvěřitelně... a ono se to opravdu stalo! Odehrává se v Paříži. Nacistický důstojník dostane od Hitlera za úkol podminovat a vyhodit do povětří Paříž. Hodinu před tím, než se to stane, se u něj v kanceláři objeví švédský diplomat. Jde

o dialog dvou lidí o tom, proč by to německý voják neměl dělat. Postavy se navzájem zpochybňují a vy si dlouho myslíte, že ten Němec je jednoznačně záporná persona. Postupně ale zjišťujete, že je jeho situace mnohem komplikovanější. V Německu zanechal rodinu, která se stala rukojmím režimu. Musí zvolit mezi rodinou, nebo Paříží. Mám rád tvorbu finského spisovatele Hotakainena, například rozhlasovou hru *Oštěpař*. Dále Davida Mameta, amerického dramatika, a jeho *Amerického bizona* nebo *Listopad*. Ze starších her bych zmínil hru *Bylo to na váš účet* od Ludvíka Aškenazyho. Líbí se mi režie Aleše Vrzáka, a to ne proto, že jsem většinu her dělal právě s ním. On je skvělý režisér.

A co současní filmoví či seriáloví tvůrci? Máte mezi nimi své oblíbence?

Ano, především scenáristy a režiséry, u kterých vnímám podobnou poetiku, humor, slabost pro určité postavy. Konkrétně mám rád třeba autorské režiséry Petra Zelenku a Honzu Prušínovského, jejich vnímání současnosti, to, jak o ní vyprávějí.

V čem se liší psaní rozhlasové hry a filmového scénáře?

Jak jsem už řekl v předešlém povídání, není pro mě zpočátku důležité, jestli to bude pro rozhlas nebo divadelní prkna. Myslím, že za to může rozhlas. Naučil mě, že scénář, tak jak ho odevzdávám, si může posluchač představit se zavřenýma očima jako film. S Járrou Rudišem máme tu zkušenost, že cokoli jsme napsali pro rozhlas, bylo převeditelné na divadelní scénu. Dnes se setkáváme s přístupem, abychom se po stránce scénografické nijak neomezovali. Uvedu konkrétní příklad. Naši poslední společnou hru jsme psali na zakázku Nové scény J. K. Tyla v Plzni. Zadání bylo jednoduché: nijak se neomezujte, budeme jen rádi, když tam bude prostor pro hudbu. A neomezovali jsme se, střídáme letištní terminál a park, městský byt a zákulisí rockového festivalu, rychlé změny scén, rychlé střihy... Psaní je to tedy hodně filmové. Když píšeme scénář, vidíme ho ze všeho nejvíce jako film. Může být ale pak velmi dobře realizovaný jako rozhlasová hra, kterou si divák vizualizuje sám. A divadlo si už musí se změnami prostředí poradit. Psaní pro rozhlas dává největší svobodu, protože se dokáže nejvíce přiblížit vaší představě. Zároveň obsadí role herci, které si představujete, a celé se to dá pořídit za relativně malé peníze. Oproti tomu film je velká firma, velký projekt, spousta peněz a lidí a také kompromisů, je to běh na dlouhou trať. V divadle se zase podřizujete limitům souboru.

Napsat seriál vás neláká?

Už mi to přijde představitelné. Doba se změnila. Na seriálech spolupracují skvělí scenáristé i režiséři. Také formální stránka seriálů je někde úplně jinde, než byla před deseti lety. Nejsou to už zdaleka jen levné studiové produkce. Já sám nejsem divákem seriálů. Uvědomuju si, že za čas, který bych věnoval jedné sérii, mohu zhlédnout v kině třeba sedm celovečerních filmů. A to je pro mě mnohem zajímavější. Na jednu stranu mě baví koncentrace příběhu a energie do sevřenějšího času, na stranu druhou si uvědomuju, že seriál dává divákovi možnost odvyprávět románový příběh. Připadá mi to zajímavé. Nemluví ale o nekonečných nebo stále navazujících seriálech. Pokud bych se tedy do nějaké minisérie pouštěl, nebyla by to krimi nebo mockrát vyzkoušené téma. Nemám zájem něco opakovat a recyklovat jen proto, že se očekává divácký zájem. Líbí se mi minisérie, které dělal Honza Prušínovský s Petrem Kolečkem. Přinášejí nové téma, nikoho neopakují, nekopírují a dokáží do toho vnést svoji poetiku. Před lety mě bavil například seriál *Okresní přebor*. Pak třeba *Dabing street* Petra Zelenky.

Nakolik jste citlivý na svá díla, co se kritiky týče? Čtete recenze svých počinů, komentáře na ČSFD...?

Možná mě zajímají první recenze a potom už se snažím od toho co nejrychleji

odpoutat. Ještě důležitější než recenze je pro mě názor lidí, kterých si vážím a od kterých čekám upřímný úsudek. Komentáře na ČSFD nečtu vůbec. Tam nejsou recenze. Recenze vzniká podle nějakých základních pravidel. Třířádkový výkřik, ať už pozitivní nebo negativní, není recenze. Samozřejmě, že například vloni, když měl premiéru *Atlas ptáků*, zajímal mě názor recenzentů tradičních deníků, zpravodajských serverů. Jistěže jsou pro vás určitým vodítkem. Nemám rád ale recenze, které jsou spíše sebe prezentací, kdy se dozvídáte více o pisateli než o filmu samotném... Je to vnitřně citlivý proces. Musíte si jím projít a vlastně i chcete vědět, jak to dopadlo. V jednu chvíli ho ale musíte celý uzavřít.

/ Gabriela Jakoubková, *Zpravodaj města Jilemnice*; foto archiv PP

Petr Pýcha (* 1972 v Mostu) má na svém kontě devět rozhlasových her, tři divadelní inscenace a čtyři filmové počiny. Prvotinou Petra Pýchy byla divadelní hra *Republiku za koně a fotbal*, kterou napsal pro divadelní spolek Krakonoš. V roce 2005 napsal s Jaroslavem Rudišem *Léto v Laponsku*. S Rudišem vytvořili mnoho dalších předloh pro rozhlasové hry. Jejich společná rozhlasová hra *Lidojedi* byla posléze nastudována Činoherním divadlem v Ústí nad Labem. Pýcha již samostatně získal ocenění za rozhlasovou hru *Benzína Dehtov*. Právě *Benzína Dehtov* byla Pýchou přepracována do filmového scénáře pro film *Úhoři mají nabito*, který režíroval Vladimír Michálek. Pýchův filmový debut se konal v roce 2018, kdy vzniknul film *Všechno bude*; ten byl původně psaný jako rozhlasový scénář, ale kvůli vulgaritě byl Českým rozhlasem zamítnut. *Všechno bude* reprezentovalo ČR v boji o Oskary. Druhým Pýchovým filmem byl právě snímek *Úhoři mají nabito*. Třetí Pýchův film byl krátkometrážní a opět ho režíroval Olmo Omerzu pod názvem *Poslední den patriarchátu*, pro Omerzu Pýcha napsal i svůj poslední film *Atlas ptáků*.

pozdní sběr

♦ TURNOV – Naučná stezka v Turnově připomene životy i smrt tamních židovských obyvatel

O historii židovské populace pojednává naučná stezka nazvaná Po stopách židovství v Turnově. Turnova. I když po zrušení v roce 1961 již ve městě židovská obec neexistuje, upomínkou na ni zůstává do dnešních dní dochovaná synagoga a židovský hřbitov, místa, která si dodnes udržela nádech tajemna a magické atmosféry.

Naučné tabule jsou umístěny v bývalé židovské čtvrti, která se na levém břehu Malé Jizery, mezi ulicemi Krajířovou, Palackého a Trávníci začala formovat již ve 2. polovině 17. století. Zajímavostí je, že židovské domy zde postavené byly až do roku 1875 označeny římskými popisnými čísly.

Poutníky čekají na stezce tři zastavení. Cesta nejprve povede do Krajířovy ulice, která dostala jméno po Johance z Krajku, osvícené představitelce šlechtického rodu Krajířů a ochránkyni Jednoty bratrské, které patřilo i panství mladoboleslavské s rozvíjejícím se židovským centrem. Byli to právě Krajířové, kteří dovolili Židům usídlit se v 1. polovině 16. století v Turnově a oživit

ekonomiku a obchod. Zde jsou první dvě informační tabule naučné stezky. Jejich barva je modrá, v odkazu na židovskou náboženskou tradici a modrou šesticípou Davidovu hvězdu na izraelské vlajce.

„Lidé často procházejí městem, a bez znalosti historie si neumí dát do souvislosti to, co před sebou vidí. To se pochopitelně netýká jen Turnova. Právě například židovské památky či nejrůznější symboly v Turnově vyprávějí velmi zajímavý příběh, do kterého stojí za to se ponořit. A takových příběhů je v našich městech a obcích na tisíce,“ říká Květa Vinklátová, náměstkyně libereckého hejtmana. Nejpozoruhodněji zachovanou stavbou ale zůstává barokní synagoga z roku 1719, která svému účelu sloužila až do druhé světové války, kdy byli turnovští Židé deportováni do Terezína a následně do Osvětimi. Od roku 1951 se její prostory na dlouhá desetiletí proměnily ve skladiště. Původní starobylý ráz památce navrátila až rozsáhlá rekonstrukce v letech 2007 až 2008. V současné době je synagoga ve vlastnictví Města Turnova a je využívána jako turistický cíl a pro kulturní a výstavní účely.

Třetí tabule naučné stezky se nalézá v Sobotecké ulici u židovského hřbitova. Stojí naproti hřbitovnímu domu z počátku 19. století a seznámí se zvyky a rituály takzvaného Pohřebního bratrstva a zásadami pohřbívání Židů. Na židovském hřbitově, který je jedinou zachovalou památkou tohoto druhu v celém semilském okrese, se nachází 560 zajímavých náhrobků a jejich torz s hebrejskými, německými, ale i českými nápisy. Nejstarší dochované náhrobky pocházejí ze 17. století, nejmladší pak z doby krátce po druhé světové válce.
Jan Mikulička

♦ ŽELEZNÝ BROD –

	<u>Cestovatelská přednáška</u>		
	Michal Černý		 3. 10.
JAR	Kruger park a potápění		 18:00
	se žraloky		 50 Kč
			 KC Kino Železný Brod

CESTOVATELSKÉ PŘEDNÁŠKY V ŽELEZNÉM BRODĚ Uskuteční se vždy od 18 hodin v KC Kino Železný Brod.

3. 10. 2022 - Michal Černý: JAR – Kruger park a potápění se žraloky – Nejstarší africký park, kde se lze pohybovat bez průvodce vlastními auty, což dává obrovskou svobodu při pozorování zvěře (slon, nosorožec, buvol, lev, levhart). Podíváme se i pod vodu a při potápění si prohlédneme nejnámějšího – velkého bílého žraloka. Přednáška je nejen plná krásných fotografií, ale především napínavých historek.

Karel Hohl

trosečník – kulturně-společenský e-zin * vydavatel a redaktor: M. Fefík Podobský
fefik.sorry@seznam.cz * nechcete-li e-zin dostávat, dejte vědět!
všechna čísla naleznete na internetu: *knihovna.jicin.cz/regionalni-zpravodaj*